ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Галина ЄВСЄЄВА
«03» 09 2021 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СВІТУ

спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-наукова програма «Економіка»
(назва освітньої програми)
освітній ступень доктор філософії
(ступень)
форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)
розробник Юлія ОРЛОВСЬКА

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Екологічні проблеми сучасного світу» є вибірковою дисципліною в межах якої досліджуються передумови формування глобальної екологічної політики сучасності, особливості та засади вирішення глобальних екологічних проблем світу, а саме атмосфери, гідросфери, літосфери, природних ресурсів, біологічного різноманіття, радіації, урбанізації та аналізується формування соціо-еколого-економічної свідомості людей в рамках глобального курсу людства на сталий розвиток.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	**30**			**30**
лекції	16			16
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	**60**			**60**
підготовка до аудиторних занять	10			10
підготовка до контрольних заходів	10			10
виконання курсового проекту або роботи	-			-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	40			40
підготовка до екзамену	-			-
Форма підсумкового контролю				**залік**

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: набуття здобувачами освіти комплексних знань з причин, сутності та наслідків глобальних екологічних проблем сучасного світу для життя, здоров'я та подальшого розвитку людства, а також формування практичних навичок з аналізу та розробки ефективних стратегій екологічноорієнтованого розвитку у особистому та бізнес-середовищі.

Завдання дисципліни: сформувати розуміння передумов розвитку глобальної екологічної політики та виникнення екологічних проблем; аналіз причин, сутності та шляхів вирішення глобальних екологічних проблем атмосфери, літосфери, гідросфери, природних ресурсів, біологічного різноманіття, радіації, спричинених господарською діяльністю людини та урбанізацією; сформувати практичні навички ведення екологічних бізнес-процесів на основі концепцій сталого розвитку, циркулярної економіки, біоекономіки, зеленої економіки, zero waste; надати розуміння ролі України у глобальній екологічній політиці та сформувати розуміння пріоритетів розвитку держави на майбутнє.

Пререквізити дисципліни: теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін за профілем попередніх рівнів вищої освіти

Постреквізити дисципліни: набуті знання та вміння з дисципліни сформують необхідний інструментарій для подальшого опанування дисциплін, передбачених освітньою програмою, циклу вибіркових дисциплін, а також становитимуть фундамент подальшої науково-педагогічної діяльності здобувача освіти.

Компетентності.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-іноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

Здатність до системного наукового світогляду, абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність працювати в міжнародному контексті.

Здатність генерувати нові ідеї.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною (іноземними) мовами.

Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

Заплановані результати навчання.

Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.

Розробляти та реалізовувати наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності, вміти складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень.

Набути та розвивати системний науковий світогляд, демонструвати під час планування та проведення досліджень здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;
- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.),
- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація,
- проведення проблемних лекцій, наукових семінарів, майстер-класів, інших видів контактних занять з використанням інтерактивних методів навчання, групової та проектної роботи
- відеометод (показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: фронтальні, колективні, групові, індивідуальні, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Глобальні екологічні проблеми сучасності.					
Тема 1. Передумови формування глобальної екологічної політики сучасності.	12	2	2	-	8
Тема 2. Класифікація глобальних екологічних проблем сучасного світу.	12	2	2	-	8
Тема 3. Проблеми атмосфери, літосфери та гідросфери.	12	2	2	-	8
Тема 4. Проблеми природних ресурсів, біологічного різноманіття, радіації.	12	2	2	-	8
Усього годин за змістовим модулем 1	**48**	**8**	**8**	**-**	**32**
Змістовий модуль 2. Сталий розвиток як шлях до вирішення глобальних екологічних проблем сучасного світу					
Тема 5. Екологічні проблеми, спричинені господарською діяльністю людини та урбанізацією.	10	2	2	-	6
Тема 6. Сталий розвиток як курс людства до подолання екологічних проблем.	10	2	2	-	6
Тема 7. Нові типи економічних систем як шлях до екологічного розвитку: циркулярна економіка, біоекономіка, зелена економіка.	10	2	2	-	6
Тема 8. Участь України в глобальній екологічній політиці.	12	2	-	-	10
Усього годин за змістовим модулем 2	**42**	**8**	**6**	**-**	**28**
Усього годин	**90**	**16**	**14**	**-**	**60**

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Тема 1. Передумови формування глобальної екологічної політики сучасності.	2
2	Тема 2. Класифікація глобальних екологічних проблем сучасного світу.	2
3	Тема 3. Проблеми атмосфери, літосфери та гідросфери.	2
4	Тема 4. Проблеми природних ресурсів, біологічного різноманіття, радіації.	2
5	Тема 5. Екологічні проблеми, спричинені господарською діяльністю людини та урбанізацією.	2
6	Тема 6. Сталий розвиток як курс людства до подолання екологічних проблем.	2
7	Тема 7. Нові типи економічних систем як шлях до екологічного розвитку: циркулярна економіка, біоекономіка, зелена економіка.	2
8	Тема 8. Участь України в глобальній екологічній політиці.	2
Усього годин		**16**

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Передумови формування глобальної екологічної політики сучасності.	2
2	Класифікація глобальних екологічних проблем сучасного світу.	2
3	Проблеми атмосфери, літосфери та гідросфери.	2
4	Проблеми природних ресурсів, біологічного різноманіття, радіації.	2
5	Екологічні проблеми, спричинені господарською діяльністю людини та урбанізацією.	2
6	Сталий розвиток як курс людства до подолання екологічних проблем.	2
7	Нові типи економічних систем як шлях до екологічного розвитку: циркулярна економіка, біоекономіка, зелена економіка.	2
Усього годин		**14**

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: *Zero Waste як основа суспільно-господарського життя* *Особливості формування соціо-еколого-економічної свідомості людей* *Рівні реалізації зеленої освіти на шляху до подолання екологічних проблем сучасного світу* *Зелений інтелектуальний капітал як ключовий драйвер вирішення глобальних екологічних проблем*	 10 10 10 10
Усього годин		**60**

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Глобальні екологічні проблеми сучасності

Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка поточного контролю 1 (ПК1) складається із:

- підготовки та захисту доповіді за обраною темою (максимальна кількість балів – 20 балів). Доповідь оцінюється за такою градацією балів:

-повністю розкрито зміст теми, правильні відповіді на всі додаткові запитання – 20 балів;

-повністю розкрито зміст теми доповіді, загалом правильні відповіді на питання, але з помилками, які стосуються базових знань з положень розкритої теми – 10-19 балів;

-частково розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на більшість додаткових питань – 1-9 балів;

-не розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на питання – 0 балів.

-контрольної роботи (максимальна кількість балів – 80 б).

Контрольна робота складається з 20 тестових завдань.

Студент отримує по 4 бали за правильну відповідь на кожне з 20 тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за правильні відповіді на всі тестові питання – 80 балів).

Змістовий модуль 2. Сталий розвиток як шлях до вирішення глобальних екологічних проблем сучасного світу

Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка поточного контролю 2 (ПК2) складається із:

- підготовки та захисту доповіді за обраною темою (максимальна кількість балів – 20 балів). Доповідь оцінюється за такою градацією балів:

-повністю розкрито зміст теми, правильні відповіді на всі додаткові запитання – 20 балів;

-повністю розкрито зміст теми доповіді, загалом правильні відповіді на питання, але з помилками, які стосуються базових знань з положень розкритої теми – 10-19 балів;

-частково розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на більшість додаткових питань – 1-9 балів;

-не розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на питання – 0 балів.

-контрольної роботи (максимальна кількість балів – 80 б).

Контрольна робота складається з 20 тестових завдань.

Студент отримує по 4 бали за правильну відповідь на кожне з 20 тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за правильні відповіді на всі тестові питання – 80 балів).

Підсумкова оцінка з дисципліни «Екологічні проблеми сучасного світу» визначається як середньоарифметична за змістовими модулем 1 та змістовим модулем 2.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і здобувача освіти , прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Здобувачі мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять: пропуски занять реєструються викладачем у навчальному журналі. Кожне пропущене заняття має бути відпрацьоване, що передбачає відпрацювання лекційних та практичних занять методом підготовки реферативної роботи на тему, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених занять. У разі наявності невідпрацьованих пропусків занять аспірант не допускається до складання поточного та підсумкового контролю.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти. Здобувачі мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки, а саме:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- надання згоди на перевірку письмових робіт здобувачів на антиплагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д. здобувачі повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Основи екології. Методичні матеріали для проведення семінарських, практичних занять з дисципліни «Основи екології». перероблений та уточнений. –Ужгород: видавництво ФОП Бреза А.Е., 2020. – 55 с.
2. Орловська Ю.В., Дригола К.В., Балтакса Д.Г. Теоретичний бекграунд зеленої економіки в рамках світової парадигми сталого розвитку Економічний простір: збірник наукових праць. Дніпро, ПДАБА. №160. 2020. С.23-27.
3. Stibbe A. Ecolinguistics: Language, ecology and the stories we live by. – Routledge, 2020.

4. Зелена економіка : конспект лекцій, укладач Є. Ю. Черниш. Суми : Сумський державний університет, 2020. 129 с.
5. Гонта Д., Кирилюк Є., Прощаликіна А., Риженко Н. Формування складників національної біоекономіки України в умовах прискорення науково-технічного прогресу : монографія. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. – 233 с.
6. Julia Orlovska, Kristina Dryhola. (2019) Strategies of the zero waste concept implementation in Ukraine. Procedia Environmental Science, Engineering and Management, volume 6, Issue 4, 591-598. (Scopus).
7. Зварич, І. Я. Глобальна циркулярна економіка : «Економіка ковбоїв» VS «Економіка космічного корабля»: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 337 с.
8. World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), Boston Consulting Group: The New Big Circle. Achieving growth and business model innovation through a circular economy implementation: World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), 2018.
9. Орловська Ю.В. Безпекова складова водоресурсного потенціалу регіонів. Економічний простір: збірник наукових праць. – Дніпро, ПДАБА №132. 2018. С.87-98.
10. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем [Текст]: монографія /В. С. Загорський. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. — 336 с.
11. Божанова В.Ю., Орловская Ю.В., Овечкина Е.А. Социальная составляющая устойчивого развития регионов Украины: основные подходы и аспекты исследований. Економічний простір: збірник наукових праць. Дніпропетровськ, ПДАБА. №124. 2017. С.89-101.
12. Хилько М. І. Х45 Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017.
13. Orlovs'ka Y.V., Kvaktun O.O., ChalaV.S., Vovk M.S. Green investments' programs as an element of industry's international competitiveness (on example of construction industry) Маркетинг і менеджмент інновацій 2017. вип. 3. Thomson Reuters (Web of Science) (ISSN 2218-4511). - С.366-377.
14. Орловська Ю.В., Євсєєва Г.П., Гончарова К.В. Державна регіональна політика формування кластерів екологоузгодженого будівництва в Україні. Економічний простір: збірник наукових праць. Дніпропетровськ, ПДАБА. №112. 2016. С.218-232.
15. Основи екології, методика екологізації фахових дисциплін: Навчальнометодичний посібник для викладачів. – Вид. 2-ге змінене і доповнене. – Київ : ТОВ «ДСК – Центр», 2016. – 210 с.
16. Орловська Ю.В., Чала В.С., Гончарова К.В., Мащенко С.О. Систематизація сучасних економічних інструментів щодо підтримки зеленого будівництва в ЄС. 3 Економічний простір: збірник наукових праць. Дніпропетровськ, ПДАБА №115. 2016. С.60-77.
17. Ю.В. Орловська, Т.Ф. Яковишина, Є.С. Орловський Зелене будівництво як складова політики ЄС щодо розвитку циркулярної економіки. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. Випуск № 5. Електронний фаховий журнал. Режим доступу: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/5_2016/70.pdf
18. Екологія : навч.-метод. посіб. / Володимир Худоба, Юлія Чикайло. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 92 с.
19. Екологічні біотехнології: теорія і практика.: Навчальний посібник. – Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД»., 2015. –254 с.
20. Обліково-контрольне забезпечення економіко-екологічної безпеки системи поводження з відходами: монографія / В.В. Євдокимов, Д.О. Грицишен, О.В. Кузнєцова, Л.В. Сергієнко-Бердюкова. Житомир: Вид. Євенок О.О., 2015. 180 с.

21. Теорія систем в екології : підручник Масікевич Юрій Григорович, Шестопалов Олексій Валерійович, Негадайло Анатолій Анатолійович та ін. Суми : СумДУ, 2015. – 330 с.
22. Бобильов Ю.П. Екологія. Підручник: Дніпропетровський НУ під редакцією Кісель Г.В. / Ю.П. Бобильов та інш. // Х.: Фоліо. – 2014. – 672 с.
23. Екологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за загальною ред. О. Є. Пахомова; худож.-оформлювач Г. В. Кісель. — Харків: Фоліо, 2014. — 666 с.
24. Промислова екологія: навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. Л. Филипчук [та ін.] ; за ред. В. Л. Филипчука ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2013. - 493 с. - ISBN 978-966-327-233-7

Допоміжна

1. Балагура О. О., Хоменко В. І. (2018) Zero Waste: практичне застосування та проблеми імплементації в Україні. VIII Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Техногенно-екологічна безпека України: стан та перспективи розвитку» (12-20 листопада 2018 р.). м. Ірпінь.
2. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика / авт. кол. О. І. Павлов, Т. А. Кулаковська, В. А. Самофатова [та ін.]; за ред. О. І. Павлова – Одеса: Астропринт, 2016 – 172 с.
3. Бабець І. Г. Сталий розвиток і безпека регіону: навч. посібник / І. Г. Бабець - Львів : ЛДУВС, 2015. - 268 с.
4. Розвиток і відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів еколого-економічних, туристичних та екоінформаційних систем Монографія / колектив авторів; за наук. ред. М. С. Мальованого. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 340 с.
5. Голуб Н.Б., Боровик О. Я. Переробка біомаси: навчальний посібник для студентів ВНЗ – К.: Комп'ютерпрес, 2014. –170 с.
6. Медоуз Д.Х., Медоуз Д.Л., Рандерс И. Пределы роста: 30 лет спустя. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний. – 2013. – 358 с.
7. Основи екології: підручник / Я.Б. Олійник, П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. — К. : Знання, 2012. — 558 с.
8. Паулі Г. Синя економіка: 10 років, 100 інновацій, 100 мільйонів робочих місць. Фонд: Богдана Гаврилишина, 2012. - 353 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nplu.kiev.ua
3. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// www.ukrstat.gov.ua
5. Водний кодекс України : від 06.06.1995 № 213/95-ВР (із змінами) // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр
6. Кодекс України про надра: від 27.07.1994 № 132/94-ВР (із змінами) // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр
7. Лісовий кодекс України: від 21.01.1994 № 3852-XII (із змінами) // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12

8. Про концепцію екологічної освіти України : рішення колегії Міністерства освіти і науки України № 13/6-19 від 20.12.2001 // Режим доступу: http://uainfo.biz/legal/basele/ua-xmtbit.htm
9. Про екологічну експертизу : Закон України від від 09.02.1995 № 45/95-ВР // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/95-вр
10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII (із змінами) // Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12
11. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16.10.1992 № 2707-XII (із змінами) // Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2707-12
12. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII (із змінами) // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12
13. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 № 2894-III (із змінами) // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2894-14
14. Екологічні проблеми сучасності. - Режим доступу: http://library.kr.ua/bookexibit/ekol.html

Розробник _____ (Юлія ОРЛОВСЬКА)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Юлія ОРЛОВСЬКА)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року